

Research Paper

Psychometric properties of the Persian version of Trait Emotional Intelligence Questionnaire in College Students

Ahmad Ashouri¹, Pouya Farokhnezhad Afshar², Hamzeh Alimoradi³, *Meghdad Talebizadeh¹

1. Department of Clinical Psychology, School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry), Iran University of Medical Sciences, Tehran.
2. Department of Gerontology, School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry), Iran University of Medical Sciences, Tehran.
3. Department of Education and Psychology, Faculty of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Citation Ashouri A, Farokhnezhad Afshar P, Alimoradi H, Talebizadeh M. Psychometric Properties of the Persian Version of Trait Emotional Intelligence Questionnaire in College Students. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2022; 27(4):492-507. <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.27.4.3123.1>

doi <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.27.4.3123.1>

Received: 15 Jun 2019
Accepted: 27 Des 2020
Available Online: 01 Jan 2022

Key words:
Emotional Intelligence, Personality, Psychometrics.

ABSTRACT

Objectives This study aims to translate and evaluate the psychometric properties of the Persian version of Trait Emotional Intelligence Questionnaire (TEIQue) in college students.

Methods This is a descriptive study. Participants were 551 students from selected universities in Tehran, Iran who were enrolled using a stratified random sampling method. The students completed the Persian version of TEIQue as well as the Schutte Self Report Emotional Intelligence Test (SSEIT) and the Neo-Five Factor Inventory (NEO-FFI). Data were analyzed in SPSS v. 22 software using independent t-test, Cronbach's alpha, Pearson correlation and Exploratory Factor Analysis (EFA).

Results The results of EFA confirmed that the Persian TEIQue had four factors of well-being, self-control, emotionality and sociability. Cronbach's alpha value was reported 0.95 for the global EI, and ranged 0.69-0.90 for its four factors. In the split-half reliability, the Cronbach's alpha was obtained 0.92 for the first half and 0.89 for the second half. The convergent/discriminant validity assessment in relation to SSEIT and NEO-FFI, showed a positive correlation with the most subscales of SSEIT and a negative correlation with the neuroticism subscale of NEO-FFI. There were gender differences in TEIQue scores between males and females, where females had higher scores in the global index and in factors of well-being and emotionality.

Conclusion The Persian version of TEIQue has acceptable reliability and validity for measuring trait emotional intelligence in Iranian adult population.

Extended Abstract

1. Introduction

The term "Emotional Intelligence" (EI) was first used by Salovey and Mayer (1990). There are currently two models for the conceptualization of EI. The first model is the "ability EI" which considers emotional intelligence as a kind of cognitive ability and the second

model that provided by Petrides is the "trait EI" which is a constellation of emotion-related self-perceptions located at the lower levels of personality hierarchies. Contrary to the ability EI which belongs to the area of cognition, the trait EI is related to the field of perceptions and personality and is associated with people's emotional perceptions of themselves and their emotional abilities.

The Trait EI questionnaire is designed by Petrides (2009) to measure the trait EI. This 153-item question-

* Corresponding Author:

Meghdad Talebizadeh

Address: School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry, Shahid Mansouri Street, Niyayesh Street, Satarkhan Avenue, Tehran, Iran.

Tel: +98 (21) 66551668

E-mail: talebizadeh.m@tak.iums.ac.ir

naire has a multidimensional and hierarchical structure of 15 facets, four factors and the global score of trait EI.

Despite the wide application of trait EI questionnaire in various health, clinical, social, educational, organizational and development areas, and its translation into more than 15 languages, it has not yet been translated into Persian. Therefore, this study aims to translate trait EI questionnaire into Persian, and examine its psychometric properties in Iranian adult population.

2. Materials and Methods

Participants were 551 students of universities in Tehran, Iran who were selected using a stratified random sampling. After explaining the study objectives them and obtaining their informed consent, they completed the Persian versions of Trait Emotional Intelligence Questionnaire (TEIQue), NEO Five Factor Inventory (NEO-FFI), and short form of Schutte Self Report Emotional Intelligence Test (SSEIT). The TEIQue was translated independently by three Persian-speaking psychologists. The three translated drafts were matched with each other and sent to two experts in English translation to back translate it into English. After modifications, the final version was approved. To determine the face validity, 30 participants were asked to complete the Persian version of TEIQue. They were asked to mark any difficulties they had in understanding or completing the questions. Based on their comments, all items were understandable. The collected data were analyzed in SPSS software. The internal consistency (by Cronbach's alpha coefficient) and the split-half reliability were evaluated. The convergent validity was determined in relation to the SSEIT and NEO-FFI. The factor structure was assessed by using Exploratory Factor Analysis (EFA).

3. Results

Descriptive Analyzes

Participants were 551 college students aged 18-25 years (Mean±SD age= 22.54±3.06 years); of whom, 331 were female. There was no significant difference in terms of age and education level between both genders. There was no relationship between age and EI score. However, there was gender differences in the global score of TEIQue ($t=2.05$, $P=0.042$) and in its factors of well-being ($t=-3.45$, $P=0.001$) and emotionality ($t=-3.90$, $P=0.001$), where females scored significantly higher than males.

Internal consistency

Cronbach's alpha value for the overall Persian TEIQue was obtained 0.95, and for its factors of well-being, self-control, emotionality and sociability was obtained as 0.90, 0.80, 0.86 and 0.69, respectively indicating the acceptable internal consistency of this instrument.

Split-half reliability

The instrument was first divided into two halves (odd and even items), and the reliability of each half was then evaluated. The Cronbach's alpha value was obtained 0.92 for the first half and 0.89 for the second half, indicating the high split-half reliability of this questionnaire.

Convergent validity

To evaluate convergent validity, the relationship of the Persian TEIQue score with SSEIT score was evaluated. According to the results, there was a significant positive correlation between most of the subscales of these two tests. The relationship between the scores of Persian TEIQue and NEO-FFI was calculated by Pearson correlation test. The results showed a significant correlation between some of the factors of TEIQue and NEO-FFI.

Exploratory factor analysis

According to the results of EFA, four factors was obtained through Varimax rotation. The first factor with a factor load of 0.48-0.78 was "well-being". The second factor was "sociability" with a factor load of 0.49-0.71. The third factor was "emotionality" with a factor load of 0.52-0.75. Finally, the fourth factor with a factor load of 0.46-0.77 was "self-control" (Table 1). This factor structure of Persian TEIQue is quite similar to that of the main version.

4. Discussion

The purpose of this study was to determine the psychometric properties of the Persian TEIQue. The results of EFA confirmed that this version had four factors, which is completely consistent with the original version. The Cronbach's alpha for factors of well-being, self-control, emotionality and sociability was reported 0.90, 0.80, 0.86 and 0.69, respectively, and 0.95 for the global score indicating its acceptable internal consistency. In examining the split-half reliability, Cronbach's alpha of each half was acceptable for total samples and for males and females which is consistent with other study that examined the reliability of TEIQue with this method [28].

Table 1. Factor load of the Persian TEIQue items

Well-being		Sociability		Emotionality		Self-control	
Item	Factor load	Item	Factor load	Item	Factor load	Item	Factor load
4	0.48	18	0.63	2	0.53	3	0.61
5	0.59	19	0.52	7	0.61	12	0.77
6	0.69	34	0.71	9	0.54	29	0.51
8	0.66	46	0.63	10	0.59	36	0.79
21	0.70	47	0.53	11	0.66	39	0.70
25	0.73	52	0.57	13	0.67	40	0.58
28	0.77	53	0.49	14	0.69	48	0.46
31	0.78	55	0.62	17	0.52	61	0.63
41	0.50	56	0.68	23	0.68	74	0.69
58	0.54	59	0.51	27	0.66	76	0.58
63	0.58	60	0.66	30	0.63	82	0.67
66	0.74	71	0.67	32	0.69	84	0.73
75	0.67	72	0.63	33	0.55	90	0.67
77	0.73	86	0.64	37	0.57	96	0.73
78	0.58	91	0.59	38	0.66	100	0.74
79	0.69	93	0.58	42	0.68	102	0.53
83	0.63	107	0.70	44	0.67	105	0.54
87	0.61	108	0.69	45	0.59	109	0.59
88	0.77	115	0.65	49	0.67	112	0.69
89	0.58	122	0.63	57	0.68	114	0.66
94	0.45	132	0.67	62	0.69	117	0.70
98	0.69	135	0.71	64	0.75	136	0.73
99	0.76	138	0.69	67	0.52	139	0.77
101	0.63	141	0.63	68	0.61	140	0.50
104	0.50	144	0.67	92	0.58	148	0.54
110	0.53	151	0.58	95	0.56	149	0.63
116	0.72	153	0.59	97	0.59	150	0.76
128	0.73			111	0.69		
129	0.69			113	0.73		
131	0.54			120	0.64		

Well-being		Sociability		Emotionality		Self-control	
Item	Factor load	Item	Factor load	Item	Factor load	Item	Factor load
134	0.51			124	0.67		
				125	0.69		
				126	0.70		
				127	0.53		
				130	0.56		
				133	0.67		
				147	0.66		

Items with a factor load of <0.4 are not included in the table.

Iranian Journal of
PSYCHIATRY AND CLINICAL PSYCHOLOGY

There was a significant difference in TEIQue scores between males and females, where females had higher global score and well-being and emotionality. This finding is against the findings of Petrides (2009) and Mikolajczak et al. (2007), who showed the higher global score of males, and also against the results of Martskvishvili et al. (2013), Marjanovic, and Dimitrijevic (2014), and Aluja et al. (2016) who reported no gender difference between scores. The possible explanation for this inconsistency is social and cultural differences. Gender differences in emotionality are generally influenced by cultural and social factors, especially the different social roles; Persian culture is very different from Western culture, leading to their different perceptions of emotion. The Persian version of TEIQue has acceptable reliability and validity to be used in research and for measuring trait EI in Iranian adult population.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This study has been registered in Ethical Committee of Iran University of Medical Sciences (Code: IR.IUMS.REC1393.93-02-121-24736). All ethical principles and guidelines are considered in this article. The participants were informed consent about purpose of this research.

Funding

This research was supported by the Mental Health Research Center, Iran University of Medical Sciences.

Authors contributions

Conceptualization: Ahmad Ashouri, Hamzeh Alimoradi; Research: Meqdad Talebizadeh, Pouya Farrokhnejad Afshar; Research: Ahmad Ashouri, Pouya Farrokhnejad Afshar; Editing and finalizing the writing: All authors; Supervision: Ahmad Ashouri, Pouya Farrokhnejad Afshar

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

This Page Intentionally Left Blank

مقاله پژوهشی

هنجاریابی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت در دانشجویان دانشگاه‌های منتخب تهران در سال ۱۳۹۵

احمد عاشوری^۱، پویا فرخ نژاد افشار^۲، حمزه علیمردادی^۳، *مقداد طالبی زاده^۱

۱. گروه روانشناسی بالینی، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان (انستیتو روانپزشکی تهران)، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، تهران.
 ۲. گروه پیری‌شناسی، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان (انستیتو روانپزشکی تهران)، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران.
 ۳. گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

چکیده

تاریخ دریافت: ۲۵ خرداد ۱۳۹۸
 تاریخ پذیرش: ۰۷ دی ۱۳۹۹
 تاریخ انتشار: ۱۱ دی ۱۴۰۰

اهداف: پژوهش حاضر با هدف هنجاریابی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت کلی در جمعیت دانشجویان دانشگاه‌های منتخب تهران انجام شد.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع هنجاریابی است. جامعه آماری را کلیه دانشجویان دانشگاه‌های منتخب تهران تشکیل می‌دادند که ۵۵۱ دانشجوی به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی وارد مطالعه شدند. نسخه فارسی هوش هیجانی صفت کلی را به همراه پرسش‌نامه هوش هیجانی شات و پرسش‌نامه ۵عاملی نشو نشان داد این پرسش‌نامه با اکثر خرده‌مقیاس‌های پرسش‌نامه هوش هیجانی شات همبستگی مثبت و آلفا کرونباخ، همبستگی پیرسون و تحلیل عاملی اکتشافی انجام شد.

یافته‌ها: آلفای کرونباخ برای هوش هیجانی صفت ۰/۹۵ و برای عوامل بین ۰/۷۰ تا ۰/۹۰ به دست آمد و در روش دو نیمه کردن آزمون، آلفای کرونباخ نیمه اول آزمون ۰/۹۲ و برای نیمه دوم ۰/۸۹ محاسبه شد. رویی هم‌گرا / افتراقی این پرسش‌نامه نیز با کمک پرسش‌نامه هوش هیجانی شات و پرسش‌نامه ۵عاملی نشو نشان داد این پرسش‌نامه با اکثر خرده‌مقیاس‌های پرسش‌نامه هوش هیجانی شات همبستگی مثبت و با خرده‌مقیاس روان‌رنجوری پرسش‌نامه ۵عاملی همبستگی منفی دارد. همچنین در این پژوهش تفاوت‌های جنسیتی بین نمرات زنان و مردان وجود داشت. به این صورت که زنان در نمره کلی و عوامل به‌ورزی و هیجانی بودن نمره بالاتری داشتند. نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که نسخه فارسی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت از ۴ عامل به‌ورزی، کنترل خود، هیجانی بودن و جامعه‌پذیری تشکیل شده است.

نتیجه‌گیری: در مجموع یافته‌ها نشان داد که نسخه فارسی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت برای سنجش این سازه در جمعیت بزرگسال ایرانی از رویی و اعتبار مناسبی برخوردار است.

کلیدواژه‌ها:

هوش هیجانی، شخصیت، هنجاریابی.

مقدمه

که هوش هیجانی را همانند نوعی توانایی هوش‌شناختی در نظر می‌گیرد و آن را با اصطلاحات شناختی هیجانی تعریف می‌کند. در این مدل توانایی هوش هیجانی به حیطه توانایی‌های شناختی تعلق دارد و نشان‌دهنده توانایی ادراک، ارزیابی و ابراز هیجان و همچنین تنظیم هیجان در خود و دیگران است. توانایی هوش هیجانی با آزمون‌های حداکثر عملکردی سنجیده می‌شود [۲].

پتریدز با انتقاد از مدل توانایی هوش شناختی، مدل هوش هیجانی صفت را ارائه کرد. از نظر او مدل توانایی هوش هیجانی ماهیت ذهنی تجارب هیجانی را نادیده می‌گیرد و از این رو نمی‌تواند مدل معتبری برای سنجش هوش هیجانی باشد [۳].

اصطلاح هوش هیجانی برای نخستین بار توسط سالووی و میر (۱۹۹۰) بکار برده شد تا توانایی افراد برای کنترل احساسات و هیجانات، تمایز قایل شدن بین آن‌ها و استفاده از آن‌ها برای هدایت افکار و اعمالشان را نشان دهند [۱]. در حال حاضر برای مفهوم‌پردازی هوش هیجانی دو مدل وجود دارد که بر اساس روش سنجش هوش هیجانی و نحوه عملیاتی کردن آن، با یکدیگر تفاوت دارند. مدل نخست توانایی هوش هیجانی^۱ است

1. Ability emotional intelligence

* نویسنده مسئول:

مقداد طالبی زاده

نشانی: تهران، دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان (انستیتو روانپزشکی تهران)، گروه روانشناسی بالینی.

تلفن: ۶۶۵۵۱۶۶۸ (۲۱) ۰۹۸

پست الکترونیکی: talebizadeh.m@tak.iu.ac.ir

علی‌رغم کاربرد گسترده هوش هیجانی صفت در حیطه‌های مختلف سلامت، بالینی، اجتماعی، آموزشی، سازمانی و رشدی و ترجمه آن به بیش از ۱۵ زبان از جمله آلمانی، ایتالیایی، گرجی، صربی، ترکی، کاتالانی، یونانی، فرانسوی، اردو و غیره است [۲۰-۱۱]. فرم کوتاه پرسش‌نامه هوش هیجانی جامعیت فرم اصلی را ندارد و هنوز پرسش‌نامه اصلی به زبان فارسی برگردانده نشده. بنابراین این مطالعه با هدف هنجاریابی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آن در جمعیت بزرگسال ایرانی انجام شد.

روش

این مطالعه یک مطالعه توصیفی با هدف هنجاریابی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت در دانشجویان دانشگاه‌های منتخب تهران انجام شد. این مطالعه از بهمن ماه سال ۱۳۹۵ تا مهرماه سال ۱۳۹۶ به طول انجامید.

شرکت‌کنندگان

در تعیین حجم نمونه در روایی سازه با روش تحلیل عاملی اکتشافی بیان می‌شود که به ازای هر گویه ۴-۸ نمونه لازم است [۲۱، ۲۲]. بر همین اساس به ازای هر گویه ۴ نفر در نظر گرفته شد و حجم نمونه موردنظر برای این پژوهش ۶۱۲ نفر به دست آمد. نمونه‌گیری به صورت طبقه‌ای تصادفی بود. از بین ۳ دانشگاه‌های منتخب شهر تهران (دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشگاه علامه طباطبایی) و از هر دانشکده به صورت تصادفی ۲ کلاس انتخاب شد. نمونه‌گیری به صورت تصادفی با قرعه‌کشی اسامی بر اساس جدول اعداد تصادفی انجام شد که پس از توضیح کافی در مورد مطالعه و کسب رضایت آگاهانه، افراد به پرسش‌نامه‌های صفات هوش هیجانی، هوش هیجانی شات و فرم کوتاه پرسش‌نامه ۵ عاملی NEO-FFI پاسخ دادند. معیارهای ورود شامل شرکت‌کنندگانی بود که دچار مشکلات جسمی همچون نابینایی نبودند. پرسش‌نامه‌ها در میان ۶۱۲ نفر توزیع شد، اما ۶۱ نفر (۱۰ درصد) آن‌ها را به طور کامل تکمیل نکردند، بنابراین از تحلیل کنار گذاشته شدند. در انتها حجم نمونه به ۵۵۱ نفر رسید.

ابزارها

پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت - نسخه فارسی^۳

پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت توسط پتریدز (۲۰۰۹) ساخته شده است و دارای ۱۵۳ ماده در مقیاس لیکرت ۱ (کاملاً مخالف) تا ۷ (کاملاً موافق) است. این پرسش‌نامه دارای ۱۵ سطح است که در ۴ عامل سازمان‌دهی می‌شوند و مجموع این ۴ عامل

در مدل او، هوش هیجانی صفت مجموعه‌ای از ادراکات خود است که در سطوح پایین‌تر سلسله‌مراتب شخصیت قرار دارد. برخلاف توانایی هوش هیجانی که به حیطه شناخت تعلق داشت [۴]، هوش هیجانی صفت مربوط به حیطه ادراکات و شخصیت است و با ادراکات هیجانی فرد از خودش و توانایی‌های هیجانی‌اش در ارتباط است. در واقع هوش هیجانی مانند سایر صفات شخصیتی همچون همدلی، قابلیت انطباق و یا کنترل خود است که به لحاظ روان‌سنجی با توانایی ذهنی ارتباطی ندارند [۵]. مدل هوش هیجانی صفت این باور که هیجان‌ها را می‌توان به صورت مصنوعی عینی‌سازی کرد، رد می‌کند و فرض می‌کند که سنجش حیطه هیجان تفاوت چندانی با سنجش شخصیت ندارد و از این رو ابزارهای خودگزارشی را برای سنجش هوش هیجانی صفت مناسب می‌داند [۶].

پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت به منظور عملیاتی کردن سازه هوش هیجانی صفت توسط پتریدز در سال ۲۰۰۹ طراحی شده است. این پرسش‌نامه ۱۵۳ ماده‌ای، ساختاری چندبعدی و سلسله‌مراتبی دارد. به طوری که ۱۵ سطح قابلیت انطباق، جرئت‌مندی، ابراز هیجان، مدیریت هیجان، ادراک هیجان، تنظیم هیجان، تکانشگری کم، مهارت‌های حفظ ارتباط، عزت نفس، خودانگیزی، آگاهی اجتماعی، مدیریت استرس، صفت همدلی، صفت خوشحالی و صفت خوش‌بینی، درون ۴ عامل به‌ورزی، خودکنترلی، هیجانی بودن و اجتماعی بودن سازمان‌دهی می‌شوند. این ۴ عامل نیز نمایانگر نمره کلی هوش هیجانی صفت هستند [۷].

پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت بر سایر پرسش‌نامه‌های هوش هیجانی به سه دلیل برتری دارد: نخست این پرسش‌نامه کاملاً بر مبنای نظریه هوش هیجانی صفت است. دوم اینکه به طور کامل تمام حیطه‌های هوش هیجانی صفت را پوشش می‌دهد و در آخر اینکه بیشترین روایی پیش‌بین را دارد، به طوری که هر مطالعه‌ای که پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت را با دیگر پرسش‌نامه‌های هوش هیجانی مقایسه کرده، نتیجه گرفته است که این پرسش‌نامه روایی پیش‌بین و همچنین ویژگی‌های روان‌سنجی برتری دارد [۸]. پرسش‌نامه هوش هیجانی^۲ فرم کوتاه‌شده‌ای نیز دارد که از ۳۰ ماده تشکیل شده است. در بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آن برای جامعه کودکان مشخص شد که ضرایب آلفای کرونباخ آن برای محاسبه پایایی در دامنه ۰/۵۹ تا ۰/۸۹ است و عوامل در تحلیل عاملی اکتشافی مانند مطالعه اصلی بوده است [۹]. در مطالعه‌های دیگر نیز که به بررسی روایی و پایایی فرم کوتاه‌شده در دانشجویان پرداخت شده بود، مشخص شد که ضرایب آلفای کرونباخ بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۲ است و جهت روایی هم‌گرا با مقیاس رضایت از زندگی همبستگی مثبت و معنی‌دار و با مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی همبستگی منفی و معنی‌دار داشت [۱۰].

3. Trait Emotional Intelligence Questionnaire (TEIQUÉ)

2. Trait Emotional Intelligence Questionnaire-Short Form (TEIQue-SF)

پرسش‌نامه را تکمیل کردند. از آن‌ها خواسته شد تا هرگونه دشواری را که در فهم یا تکمیل کردن سؤالات داشتند مطرح کنند. نظرات آن‌ها یادداشت شد و بر اساس آن مشخص شد که تمامی آیتم‌ها قابل فهم بودند. برای بررسی روایی محتوا، پرسش‌نامه به صورت کتبی به ۱۰ نفر از متخصصین روان‌شناسی و روان‌پزشکی داده شد و از آن‌ها خواسته شد تا نظر خود را در مورد ارتباط سؤالات و مقیاس‌های موردنظر اعلام کنند.

به منظور ارزیابی پایایی، از روش پایایی همسانی درونی و دو نیمه کردن آزمون و به منظور تعیین روایی هم‌گرا / افتراقی از پرسش‌نامه هوش هیجانی شات و پرسش‌نامه ۵ عاملی نتو استفاده شده است. با توجه به اینکه تاکنون این پرسش‌نامه مورد هنجاریابی قرار نگرفته است، لازم بود با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی عوامل مکنون پرسش‌نامه بر اساس جامعه ایرانی استخراج شود تا در صورت وجود اختلاف قابل مقایسه باشد.

داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از شاخص‌های آماری توصیفی میانگین، انحراف معیار و درصد و تحلیل داده‌های با آزمون تی مستقل، همبستگی پیرسون، آلفای کرونباخ و دو نیمه کردن و تحلیل عامل اکتشافی از طریق نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ بررسی شد.

یافته‌ها

تحلیل توصیفی

میانگین سنی شرکت‌کنندگان $37.06 \pm 22/54$ سال بود (دامنه سنی ۱۸ تا ۲۵ سال). در این مطالعه از ۵۵۱ نفر، ۳۳۱ نفر معادل ۶۰ درصد زن بودند. سایر متغیرهای جمعیت‌شناختی در **جدول شماره ۱** آورده شده است.

یافته‌ها نشان داد بین مردان و زنان در نمره کلی و همچنین در عوامل به‌ورزی و هیجانی بودن تفاوت معناداری وجود دارد، به طوری که میانگین زنان بالاتر از مردان بود ($P=0/04$). بین سن و نمرات هوش هیجانی همبستگی مشاهده نشد ($P=0/42$) و بین مقاطع تحصیلی و نمره هوش هیجانی صفت رابطه معنی‌داری مشاهده نشد ($P=0/12$) (**جدول شماره ۲**).

همسانی درونی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شد. آلفای کرونباخ برای هوش هیجانی صفت کلی ۰/۹۵، و برای عوامل به‌ورزی، کنترل خود، هیجانی بودن و جامعه‌پذیری به ترتیب ۰/۹۰، ۰/۸۰، ۰/۸۶ و ۰/۶۹ به دست آمد که نشان‌دهنده همسانی درونی قابل قبول این ابزار است.

در این مطالعه به منظور سنجش پایایی علاوه بر همسانی درونی

برابر با نمره کلی هوش هیجانی صفت است. آلفای کرونباخ نمونه اصلی این پرسش‌نامه برای نمره کل هوش هیجانی ۰/۸۹ و برای ۴ عامل بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۳ به دست آمده است [۷].

پرسش‌نامه ۵ عاملی^۴

این پرسش‌نامه توسط مک کری و کاستا (۲۰۰۴) ایجاد شده است و دارای ۶۰ ماده است که ابعاد اصلی شخصیت را بر مبنای مدل ۵ عاملی می‌سنجد. این ۵ عامل عبارت‌اند از: روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی، توافق و با وجدان بودن. هر کدام از ۵ عامل مشتمل بر ۱۲ ماده است که بر روی مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شوند. همسانی درونی ۵ عامل این مقیاس بین ۰/۶۸ تا ۰/۸۷ است. این پرسش‌نامه به فارسی نیز ترجمه شده که آلفای کرونباخ ۵ عامل برای نسخه فارسی نیز بین ۰/۶۹ تا ۰/۸۳ به دست آمده است [۲۳]. این پرسش‌نامه به فارسی نیز ترجمه شده است و آلفای کرونباخ برای ۵ مقیاس نسخه فارسی بین ۰/۶۹ تا ۰/۸۳ به دست آمده است [۲۴].

پرسش‌نامه هوش هیجانی شات (EIS)^۵

مقیاس هوش هیجانی شات یک ابزار خودگزارش‌دهی ۳۳ ماده‌ای است که توسط شات و همکاران (۱۹۹۸) ساخته شده است و به طور گسترده‌ای برای سنجش هوش هیجانی مورد استفاده قرار گرفته است. در این مقیاس از پاسخ‌دهنده خواسته می‌شود تا میزان موافقت خودش با ماده‌ها را در یک مقیاس ۱ (کاملاً مخالف) تا ۵ (کاملاً موافق) درجه‌ای علامت‌گذاری کند. میزان همسانی درونی این ابزار در مطالعات مختلف بین ۰/۷۶ تا ۰/۹۵ گزارش شده است که نشان‌دهنده پایایی قابل قبول این ابزار است. در پژوهشی پایایی نسخه فارسی این پرسش‌نامه ۰/۸۴ به دست آمده است [۲۵، ۲۶].

فرایند ترجمه

ابتدا پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت توسط ۳ روان‌شناس به روش ترجمه مستقل به فارسی برگردانده شد. این ترجمه‌های فارسی باهم منطبق شدند و نسخه نهایی در اختیار دو متخصص زبان انگلیسی قرار گرفت تا به زبان انگلیسی بازگردانده شوند. پس از انجام اصلاحات، نسخه نهایی با نسخه اصلی مقایسه شد. با توجه به عدم دسترسی به سازنده ابزار، تأییدیه یکسانی ۲ نسخه توسط نفر سوم که به زبان انگلیسی مسلط بود انجام شد.

به منظور بررسی روایی صوری، از تعدادی از افراد گروه نمونه خواسته شد تا نسخه فارسی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت را تکمیل کنند. بدین ترتیب ۳۰ نفر اولی که موافقت کردند،

4. NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI)

5. Emotional Intelligence Scale (EIS)

6. Split-half method

جدول ۱. متغیرهای جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در مطالعه

متغیر	فراوانی (درصد) / میانگین $\pm$ انحراف معیار
جنسیت	زن ۳۳۱(۶۰)
	مرد ۲۲۰(۴۰)
	کل ۵۵۱(۱۰۰)
سن	زن ۲۱/۹۵ $\pm$ ۳/۰۵
	مرد ۲۳/۵۱ $\pm$ ۲/۸۳
	کل ۲۲/۵۴ $\pm$ ۳/۰۶

متغیر	فراوانی (درصد)
کارشناسی	زن ۲۲۰(۵۶)
	مرد ۱۷۱(۴۴)
	کل ۳۹۱(۱۰۰)
تحصیلات	زن ۸۲(۶۲)
	مرد ۵۰(۳۸)
	کل ۱۳۲(۱۰۰)
دکتری	زن ۱۷(۶۳)
	مرد ۱۰(۳۷)
	کل ۲۷(۱۰۰)

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت در جدول شماره ۳ آورده شده است. تمام عوامل پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت به‌ورزی، کنترل خود، هیجانی بودن و جامعه‌پذیری با عوامل پرسش‌نامه هوش هیجانی شات، مدیریت هیجانات خود، ادراک هیجان، مدیریت هیجانات دیگران و کاربرد هیجان همبستگی مثبت و معناداری را دارد، به‌جز بُعد کنترل خود با بُعد مدیریت هیجانات دیگران که ارتباط معنی‌دار را نشان ندادند.

در این پژوهش همچنین رابطه آزمون هوش هیجانی صفت با

از روش دو نیمه کردن آزمون نیز استفاده شد. به این ترتیب ابتدا آزمون به دو نیمه مساوی (سوالات فرد و زوج) تقسیم شد و سپس شاخص پایایی برای هر دو نیمه محاسبه شد. برای نیمه اول آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۲ و برای نیمه دوم ۰/۸۹ به دست آمد که نشان دهنده پایایی مطلوب و قابل قبول این آزمون است.

در این پژوهش پرسش‌نامه هوش هیجانی شات به عنوان پرسش‌نامه‌ای برای سنجش روایی هم‌گرا در نظر گرفته شد. نتایج همبستگی بین خرده‌مقیاس‌های این پرسش‌نامه با عوامل

جدول ۲. مقایسه نمرات هوش هیجانی صفت بر اساس متغیرهای جمعیت‌شناختی

متغیر فراوانی	تعداد	میانگین $\pm$ انحراف معیار			
		نمره کل	به‌ورزی	کنترل خود	هیجانی بودن
مرد	۳۳۱	۵۳۲/۹۸ $\pm$ ۶۸/۸۰	۱۴۴/۷۲ $\pm$ ۲۴/۴۲	۱۰۹/۸۹ $\pm$ ۱۷/۲۶	۱۵۷/۷۵ $\pm$ ۲۱/۵۴
زن	۲۲۰	۵۵۸/۲۳ $\pm$ ۷۱/۱۸	۱۵۷/۶۱ $\pm$ ۲۶/۰۷	۱۱۳/۳۷ $\pm$ ۱۷/۶۶	۱۷۱/۴۰ $\pm$ ۲۵/۲۳
نتایج آماری		P=۰/۰۴	P=۰/۰۰۱	P=۰/۰۱۹	P>۰/۰۰۱
					P=۰/۰۶۸

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

جدول ۳. همبستگی بین عوامل و ویژگی‌های پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت (TEIQue) با هوش هیجانی شات (EIS)

متغیرها	هوش هیجانی شات	کاربرد هیجان	مدیریت هیجانات دیگران	ادراک هیجان	مدیریت هیجانات خود
عوامل هوش هیجانی صفت	به‌ورزی	۰/۴۳**	۰/۲۷**	۰/۳۲**	۰/۹۰**
	کنترل خود	۰/۲۱*	۰/۱۲	۰/۱۹*	۰/۵۰**
	هیجانی بودن	۰/۳۲**	۰/۴۷**	۰/۴۴**	۰/۵۸**
	جامعه‌پذیری	۰/۴۸**	۰/۴۵**	۰/۳۶**	۰/۶۲**
ویژگی‌های هوش هیجانی صفت	صفت شادمانی	۰/۲۳**	۰/۲۳**	۰/۱۱	۰/۷۴**
	صفت خوش‌بینی	۰/۴۱**	۰/۲۸**	۰/۱۹**	۰/۴۹**
	اعتمادبه‌نفس	۰/۴۵**	۰/۴۳**	۰/۴۲**	۰/۶۴**
	آگاهی اجتماعی	۰/۴۹**	۰/۴۶**	۰/۴۱**	۰/۴۹**
	جرئت‌مندی	۰/۴۲**	۰/۲۴**	۰/۲۱**	۰/۴۵**
	مدیریت هیجان	۰/۱۲	۰/۳۱**	۰/۱۷*	۰/۴۰**
	ارتباطات	۰/۲۸**	۰/۴۱**	۰/۲۸*	۰/۵۶**
	ابراز هیجان	۰/۲۵**	۰/۳۲**	۰/۳۳**	۰/۴۵**
	ادراک هیجان	۰/۲۸**	۰/۳۴**	۰/۴۵**	۰/۴۸**
	صفت همدلی	۰/۱۵*	۰/۳۵**	۰/۲۸**	۰/۳۴**
	تنظیم هیجان	۰/۱۳*	۰/۰۷	۰/۱۹**	۰/۳۰**
	تکانشگری کم	۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۳۴**
	مدیریت استرس	۰/۲۵**	۰/۱۳	۰/۱۶*	۰/۴۶**
	سازگاری	۰/۲۳**	۰/۳۵**	۰/۱۹**	۰/۶۱**
	خودانگیزگی	۰/۳۶**	۰/۳۵**	۰/۲۹**	۰/۵۹**

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

*P<۰/۰۵، **P<۰/۰۱

۴۳۵ (gree of freedom) نیز به لحاظ آماری در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار بود که به معنای امکان اجرای تحلیل عاملی بر پایه ماتریس همبستگی است. از آنجا که پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت شامل ۱۵۳ سؤال است. بنابراین تحلیل عاملی بر پایه یک ماتریس همبستگی ۱۵۳ در ۱۵۳ انجام شد. در این پژوهش عوامل با استفاده از چرخش واریماکس انجام شد.

بر طبق نتایج تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش واریماکس ۴ عامل به دست آمد. اولین عامل شامل ماده‌های ۴، ۵، ۶، ۸، ۲۱، ۲۸، ۳۱، ۴۱، ۵۸، ۶۳، ۶۶، ۷۵، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۳، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۴، ۹۸، ۹۹، ۱۰۱، ۱۰۴، ۱۱۰، ۱۱۶، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۱، ۱۳۴ می‌شد که بار عاملی آن‌ها بین ۰/۴۸ تا ۰/۷۸ بود و با عنوان به‌ورزی نام‌گذاری شد. دومین عامل جامعه‌پذیری بود که شامل ماده‌های ۱۸، ۱۹، ۳۴، ۴۶، ۴۷، ۵۲، ۵۳، ۵۵، ۵۶، ۵۹، ۶۰، ۷۱، ۷۲، ۸۶، ۹۱، ۹۳، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۱۵، ۱۲۲، ۱۳۲، ۱۳۵، ۱۳۸،

پرسش‌نامه شخصیت NEO با همبستگی پیرسون محاسبه شد. همان‌طور که در جدول شماره ۴ آورده شده است، نتایج نشان داد بین برخی عوامل هوش هیجانی صفت بزرگسال و شخصیت نئو همبستگی معنی‌دار وجود دارد. عامل روان‌رنجوری با تمام عوامل پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت به‌ورزی، کنترل خود، هیجانی بودن و جامعه‌پذیری همبستگی منفی معنی‌دار داشت. فقط عامل برون‌گرایی با کنترل خود و عامل با وجدان بودن با جامعه‌پذیری همبستگی مثبت معنی‌دار داشت.

در این پژوهش از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد تا مشخص شود آیا همان ساختار ۴ عاملی گروه نمونه انگلیسی در نمونه ایرانی نیز به دست خواهد آمد یا نه. قبل از اجرای تحلیل عاملی، اندازه KMO و آزمون کرویت بارلت بررسی شد. مقدار KMO ۰/۷۱ به دست آمد که نشان‌دهنده کفایت نمونه‌گیری است. همچنین آزمون کرویت بارلت (de- $\chi^2=2115/57$ and

جدول ۴. همبستگی بین عوامل و ویژگی‌های پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت (TEIQue) با عوامل پرسش‌نامه ۵ عاملی شخصیت نفو (NEO-FFI)

متغیرها	۵ عاملی شخصیت نفو	با وجدان بودن	روان‌رنجوری	گشودگی	برون‌گرایی	توافق
به‌ورزی	۰/۱۱	۰/۱۱	-۰/۱۶*	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۰۱
کنترل خود	۰/۱۱	۰/۱۱	-۰/۲۲*	-۰/۰۹	۰/۲۰*	۰/۰۱
هیجانی بودن	۰/۰۳	۰/۰۳	-۰/۲۸**	۰/۰۰۲	-۰/۱۰	۰/۰۱
جامعه‌پذیری	۰/۱۴*	۰/۱۴*	-۰/۱۸**	۰/۰۷	-۰/۰۷	۰/۰۱
صفت شادمانی	۰/۰۱	۰/۰۱	-۰/۱۴**	۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۹
صفت خوش‌بینی	۰/۱۳*	۰/۱۳*	-۰/۱۱	۰/۰۹	۰/۰۵	۰/۰۳
اعتمادبه‌نفس	۰/۱۸**	۰/۱۸**	-۰/۱۹**	۰/۱۴*	۰/۰۱	۰/۰۱
آگاهی اجتماعی	۰/۲۳**	۰/۲۳**	-۰/۰۵	۰/۱۳	۰/۰۰۹	۰/۰۶
جرئت‌مندی	۰/۲۰**	۰/۲۰**	-۰/۰۰۹	۰/۱۹**	۰/۰۶	۰/۰۱
مدیریت هیجان	۰/۱۲	۰/۱۲	-۰/۳۳**	۰/۱۴*	۰/۲۲*	۰/۰۵
ارتباطات	۰/۰۱	۰/۰۱	-۰/۲۴**	۰/۰۱	-۰/۱۰	۰/۰۲
ابراز هیجان	۰/۰۴	۰/۰۴	-۰/۱۵*	۰/۰۴	۰/۰۷	۰/۰۰۲
ادراک هیجان	۰/۰۶	۰/۰۶	-۰/۲۶**	۰/۰۵	۰/۱۳*	۰/۰۲
صفت همدلی	۰/۰۲	۰/۰۲	-۰/۲۲*	۰/۰۰۶	-۰/۰۱	۰/۰۷
تنظیم هیجان	۰/۰۰۶	۰/۰۰۶	-۰/۱۰	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۱۷*
تکانشگری کم	۰/۱۶**	۰/۱۶**	-۰/۲۰**	۰/۰۹	-۰/۰۹	۰/۰۹
مدیریت استرس	۰/۰۹	۰/۰۹	-۰/۱۴**	۰/۰۳	۰/۱۴*	-۰/۰۳
سازگاری	۰/۰۲	۰/۰۲	-۰/۲۴**	۰/۰۳	۰/۰۷	۰/۰۳
خودانگیزختگی	۰/۱۶*	۰/۱۶*	-۰/۲۰**	۰/۰۴	۰/۰۱	۰/۰۲

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

* $P < 0.05$ ، ** $P < 0.01$

بحث

یافته‌های پایایی و روایی مطالعه نشان داد که همسانی درونی این مقیاس ۰/۹۵ است. برای سنجش پایایی از دو روش همسانی درونی و دو نیمه کردن استفاده شد. همسانی درونی نسخه فارسی برای عوامل به‌ورزی، کنترل خود، هیجانی بودن و جامعه‌پذیری به ترتیب ۰/۹۰، ۰/۸۰، ۰/۸۶ و ۰/۶۹ محاسبه شد که نشان‌دهنده همسانی درونی قابل قبول این ابزار و مطابقت آن با شاخص‌های گزارش شده در پیشینه است [۱۹، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۲، ۷]. همچنین در بررسی پایایی دو نیمه کردن آزمون، آلفای کرونباخ در هر نیمه آزمون برای کل نمونه، مردان و زنان مطلوب و قابل قبول بود که این نتایج با دیگر مطالعه‌ای که با این روش پایایی را مورد بررسی قرار داده همسوست [۲۰]. در بررسی فرم کوتاه پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت برای کودکان نیز پایایی با روش همسانی درونی بررسی شد که ضرایب آلفای

۱۴۱، ۱۴۴، ۱۵۱، ۱۵۳ است و بار عاملی استخراج شده برای این ماده‌ها بین ۰/۴۹ تا ۰/۷۱ بود. سومین عامل شناسایی شده که از ماده‌های ۲، ۷، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۲۳، ۲۷، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۴، ۴۵، ۴۹، ۵۷، ۶۲، ۶۴، ۶۷، ۶۸، ۹۲، ۹۵، ۹۷، ۱۱۱، ۱۱۳، ۱۲۰، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۳، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲ تشکیل شده هیجانی بودن است. بار عاملی این ماده‌ها بین ۰/۵۲ تا ۰/۷۵ بود و در نهایت عامل چهارم نیز شامل ماده‌های ۳، ۱۲، ۲۹، ۳۶، ۳۹، ۴۰، ۴۸، ۶۱، ۶۴، ۷۶، ۸۲، ۸۴، ۹۰، ۹۶، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۵، ۱۰۹، ۱۱۲، ۱۱۴، ۱۱۷، ۱۳۶، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰ با بار عاملی بین ۰/۴۶ تا ۰/۷۷ بود که کنترل خود نام‌گذاری شد. نتایج حاصل از بارهای عاملی به تفکیک در پیوست مقاله آورده شده است. بارهای عاملی زیر ۰/۴ در نظر گرفته نشده است (جدول شماره ۴ و ۵).

جدول ۵. بارعاملی سؤالات نسخه فارسی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت (EIS)

خودکنترلی		هیجانی بودن		جامعه‌پذیری		به‌ورزی	
بارعاملی	سؤال	بارعاملی	سؤال	بارعاملی	سؤال	بارعاملی	سؤال
-/۶۱	۳	-/۵۲	۲	-/۶۳	۱۸	-/۴۸	۴
-/۷۷	۱۲	-/۶۱	۷	-/۵۲	۱۹	-/۵۹	۵
-/۵۱	۲۹	-/۵۴	۹	-/۷۱	۳۴	-/۶۹	۶
-/۷۹	۳۶	-/۵۹	۱۰	-/۶۳	۴۶	-/۶۶	۸
-/۷۰	۳۹	-/۶۶	۱۱	-/۵۲	۴۷	-/۷۰	۲۱
-/۵۸	۴۰	-/۶۷	۱۳	-/۵۷	۵۲	-/۷۳	۲۵
-/۴۶	۴۸	-/۶۹	۱۴	-/۴۹	۵۳	-/۷۷	۲۸
-/۶۳	۶۱	-/۵۲	۱۷	-/۶۲	۵۵	-/۷۸	۳۱
-/۶۹	۷۴	-/۶۸	۲۳	-/۶۸	۵۶	-/۵۰	۴۱
-/۵۸	۷۶	-/۶۶	۲۷	-/۵۱	۵۹	-/۵۴	۵۸
-/۶۷	۸۲	-/۶۳	۳۰	-/۶۶	۶۰	-/۵۸	۶۳
-/۷۳	۸۴	-/۶۹	۳۲	-/۶۷	۷۱	-/۷۴	۶۶
-/۶۷	۹۰	-/۵۵	۳۳	-/۶۳	۷۲	-/۶۷	۷۵
-/۷۳	۹۶	-/۵۷	۳۷	-/۶۴	۸۶	-/۷۳	۷۷
-/۷۴	۱۰۰	-/۶۶	۳۸	-/۵۹	۹۱	-/۵۸	۷۸
-/۵۲	۱۰۲	-/۶۸	۴۲	-/۵۸	۹۳	-/۶۹	۷۹
-/۵۶	۱۰۵	-/۶۷	۴۴	-/۷۰	۱۰۷	-/۶۳	۸۳
-/۵۹	۱۰۹	-/۵۹	۴۵	-/۶۹	۱۰۸	-/۶۱	۸۷
-/۶۹	۱۱۲	-/۶۷	۴۹	-/۶۵	۱۱۵	-/۷۷	۸۸
-/۶۶	۱۱۴	-/۶۸	۵۷	-/۶۳	۱۲۲	-/۵۸	۸۹
-/۷۰	۱۱۷	-/۶۹	۶۲	-/۶۷	۱۳۲	-/۴۵	۹۴
-/۷۳	۱۲۶	-/۷۵	۶۴	-/۷۱	۱۳۵	-/۶۹	۹۸
-/۷۷	۱۳۹	-/۵۲	۶۷	-/۶۹	۱۳۸	-/۷۶	۹۹
-/۵۰	۱۴۰	-/۶۱	۶۸	-/۶۳	۱۴۱	-/۶۳	۱۰۱
-/۵۴	۱۴۸	-/۵۸	۹۲	-/۶۷	۱۴۴	-/۵۰	۱۰۴
-/۶۳	۱۴۹	-/۵۶	۹۵	-/۵۸	۱۵۱	-/۵۳	۱۱۰
-/۷۶	۱۵۰	-/۵۹	۹۷	-/۵۹	۱۵۳	-/۷۲	۱۱۶
		-/۶۹	۱۱۱			-/۷۳	۱۲۸
		-/۷۳	۱۱۳			-/۶۹	۱۲۹
		-/۶۴	۱۲۰			-/۵۴	۱۳۱
		-/۶۷	۱۲۴			-/۵۱	۱۳۴
		-/۶۹	۱۲۵				
		-/۷۰	۱۲۶				
		-/۵۲	۱۲۷				
		-/۵۶	۱۳۰				
		-/۶۷	۱۳۳				
		-/۶۶	۱۴۷				

سؤالات دارای بار عاملی کمتر از ۰/۴ در جدول گنجانده نشده‌اند.

هوش هیجانی صفت در جمعیت بزرگسال ایرانی مورد استفاده قرار گیرد.

از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به محدود بودن گروه نمونه فقط به دانشجویان اشاره کرد. از آنجا که دانشجویان افرادی با تحصیلات بالا و در دامنه سنی خاصی هستند، باید در تعمیم این یافته‌ها به سایر گروه‌ها احتیاط کرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مقاله برگرفته از طرح شماره-IR.IUMS.REC 1393.93-02-121-24736 مرکز تحقیقات بهداشت روان دانشگاه علوم پزشکی ایران است.

حامی مالی

این مقاله مورد حمایت مالی مرکز تحقیقات بهداشت روان دانشگاه علوم پزشکی ایران گرفته است.

مشارکت‌نویسندگان

مفهوم‌سازی: احمد عاشوری، حمزه علیمرادی؛ تحقیق و بررسی: مقداد طالبی زاده، پویا فرخ نژاد افشار؛ تحقیق و بررسی: احمد عاشوری، پویا فرخ نژاد افشار؛ ویراستاری و نهایی‌سازی نوشته: تمام نویسندگان؛ نظارت: احمد عاشوری، پویا فرخ نژاد افشار.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

کرونیخ آن از ۰/۶۰ تا ۰/۸۵ بود [۹]. همچنین تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که این ابزار از ۴ عامل به‌ورزی، جامعه‌پذیری، هیجانی بودن و کنترل خود تشکیل شده است که از این حیث کاملاً با نمونه اصلی مطابقت دارد. در مطالعه بیانی که به منظور بررسی روایی و پایایی فرم کوتاه پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت بر روی دانشجویان بررسی شده بود، در تحلیل عاملی مشخص شد که ۴ عامل منطبق بر پرسش‌نامه اصلی وجود دارد که مطالعه حاضر از این نظر با مطالعه ذکر شده هم‌خوانی دارد [۱۰].

به منظور بررسی روایی هم‌گرا از پرسش‌نامه هوش هیجانی شات و پرسش‌نامه شخصیت NEO استفاده شد. نتایج نشان داد که بین عوامل هوش هیجانی صفت و هوش هیجانی شات همبستگی مثبت معناداری وجود دارد. همچنین از آنجا که هوش هیجانی صفت به عنوان ویژگی شخصیتی مفهوم‌پردازی می‌شود، انتظار می‌رود تا با عوامل پرسش‌نامه ۵ عاملی رابطه داشته باشد. نتایج نشان داد که بین خرده‌مقیاس روان‌رنجوری با اکثر عوامل پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت همبستگی معنی‌دار منفی وجود دارد که نشان‌دهنده روایی افتراقی این ابزار است. این نتایج با دیگر پژوهش‌ها همسوست [۱۵، ۱۲].

یافته‌ها نشان داد که بین مردان و زنان در نمره کلی و همچنین در عوامل به‌ورزی و هیجانی بودن تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که میانگین زنان بالاتر از مردان بوده است. بین سن و نمرات هوش هیجانی همبستگی مشاهده نشد و بین مقاطع تحصیلی و نمره هوش هیجانی صفت رابطه معنی‌داری مشاهده نشد. این یافته با یافته‌های پترایدز و میکلوپزاک و همکاران که نمره کلی مردان در آن‌ها بالاتر و همچنین با مطالعه مارتسکویشویلی و همکاران، مارجانویک و دیمیتریچویک و الوجا و همکاران که در آن‌ها تفاوت جنسیتی بین نمرات وجود نداشت در تعارض است. عوامل احتمالی که می‌تواند تبیین‌کننده این ناهم‌خوانی باشند، عوامل اجتماعی و فرهنگی است. تفاوت‌های جنسیتی در هیجان عموماً تحت تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی، به‌ویژه نقش‌های اجتماعی است که هر یک از دو جنس در فرهنگ‌ها به عهده دارند [۲۷] و از آنجا که زبان، تاریخ و فرهنگ ایرانی تفاوت زیادی با فرهنگ‌های غربی دارد، احتمالاً ادراکاتی که هر یک از دو جنس از هیجانات خود دارند در این فرهنگ‌ها متفاوت است. شاید به همین علت باشد که نتیجه مطالعه حاضر کاملاً با مطالعه اولوتاس که در ترکیه انجام شده همسوست. چراکه علاوه بر همسایه بودن دو کشور ایران و ترکیه و دارا بودن اشتراکات فرهنگی، بخش قابل توجهی از جمعیت ایران را نیز ترک‌ها تشکیل می‌دهند.

نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر نشان داد نسخه فارسی پرسش‌نامه هوش هیجانی صفت برای سنجش این سازه از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است. بنابراین می‌تواند در مطالعات پژوهشی در زمینه

References

- [1] Salovey P, Mayer JD. Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*. 1990; 9(3):185-211. [DOI:10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG]
- [2] Mayer JD, Salovey P. What is emotional intelligence? In: Salovey P, Sluyter D, editors. *Emotional development and emotional intelligence: Implications for educators*. New York: Basic Books; 1997. pp. 3-31. https://scholars.unh.edu/psych_facpub/422/
- [3] Petrides KV, Pita R, Kokkinaki F. The location of trait emotional intelligence in personality factor space. *British Journal of Psychology*. 2007; 98(2):273-89. [DOI:10.1348/000712606X120618] [PMID]
- [4] Ashouri A, Jamil L, Alimoradi H, Aghedi M. Psychometric properties of farsi version of trait emotional intelligence questionnaire- adolescent short form. *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences*. 2019; 13(4):e94601. [DOI:10.5812/ijpbs.94601]
- [5] Farokhnezhad Afshar P, Foroughan M, Pirooz F, Ajri M. Social well-being of Iranian retired men of the armed forces and their wives. *Journal of the Royal Army Medical Corps*. 2019;0:1-5. [DOI:10.1136/jramc-2019-001164] [PMID]
- [6] Petrides KV. Ability and trait emotional intelligence. In: Chamorro-Premuzic T, von Stumm S, Furnham A, editors. *The wiley-blackwell handbook of individual differences*. New Jersey: Wiley Blackwell; 2011. pp. 656-678. <https://psycnet.apa.org/record/2011-23563-025>
- [7] Petrides KV. Psychometric properties of the trait emotional intelligence questionnaire (TEIQue). In: Parker J, Saklofske D, Stough C, editors. *Assessing emotional intelligence*. Boston: Springer; 2009. pp. 85-101. [DOI:10.1007/978-0-387-88370-0_5]
- [8] Chamorro-Premuzic T, von Stumm S, Furnham A. *The wiley-blackwell handbook of individual differences*. New Jersey: Wiley Blackwell; 2015. https://books.google.com/books?id=F_SyBwAAQBAJ&pg=PA240&dq=.+von+Stumm+S,+Furnham+A.+The+Wiley-Blackwell+Handbook+of+Individual+Differences.+2011.&hl=en&sa=X&ved=2ahUKewihtPbEv9n1AhWuQE0EAHU:5DOUQ6AF6BAgGEAI#v=onepage&q&f=false
- [9] Nazemi Moghadam M, Kadivar P, Arabzadeh M. [Psychometric properties of TEIQue-CF: Factor structure, reliability and validity (Persian)]. *Quarterly of Educational Measurement*. 2017; 7(27):65-81. [DOI:10.22054/jem.2017.10425.1311]
- [10] Bayani AA. [Reliability and validity preliminary of the trait emotional intelligence questionnaire - short form (TEIQue-SF) (Persian)]. *Scientific Journal Management System*. 2016; 6(22):1-17. http://jpm.miau.ac.ir/article_1883.html?lang=en
- [11] Petrides KV, Mikolajczak M, Mavroveli S, Sanchez-Ruiz M-J, Furnham A, Pérez-González J-C. Developments in trait emotional intelligence research. *Emotion Review*. 2016; 8(4):335-41. [DOI:10.1177%2F1754073916650493]
- [12] Freudenthaler HH, Neubauer AC, Gabler P, Scherl WG, Rindermann H. Testing and validating the trait emotional intelligence questionnaire (TEIQue) in a German-speaking sample. *Personality and Individual Differences*. 2008; 45(7):673-8. [DOI:10.1016/j.paid.2008.07.014]
- [13] Di Fabio A, Saklofske DH, Tremblay PF. Psychometric properties of the Italian trait emotional intelligence questionnaire (I-TEIQue). *Personality and Individual Differences*. 2016; 96:198-201. [DOI:10.1016/j.paid.2016.03.009]
- [14] Martskvishvili K, Arutinov L, Mestvirishvili M. A psychometric investigation of the Georgian version of the Trait Emotional Intelligence Questionnaire. *European Journal of Psychological Assessment*. 2013; 29(2). [DOI:10.1027/1015-5759/a000135]
- [15] Jolić-Marjanović Z, Altaras-Dimitrijević A. Reliability, construct and criterion-related validity of the Serbian adaptation of the trait emotional intelligence questionnaire (TEIQue). *Psihologija*. 2014; 47(2):249-62. [DOI:10.2298/PSI1402249J]
- [16] Ulutas I. Psychometric properties of the trait emotional intelligence questionnaire (TEIQue) in Turkish. *Current Psychology*. 2019; 38(3):775-81. [DOI:10.1007/s12144-017-9647-z]
- [17] Aluja A, Blanch A, Petrides K. Psychometric properties of the Catalan version of the trait emotional intelligence (TEIQue): Comparison between Catalan and English data. *Personality and Individual Differences*. 2016; 99:133-9. [DOI:10.1016/j.paid.2016.04.098]
- [18] Stamatopoulou M, Galanis P, Prezerakos P. Psychometric properties of the Greek translation of the trait emotional intelligence questionnaire-short form (TEIQue-SF). *Personality and Individual Differences*. 2016; 95:80-4. [DOI:10.1016/j.paid.2016.02.035]
- [19] Mikolajczak M, Luminet O, Leroy C, Roy E. Psychometric properties of the trait emotional intelligence questionnaire (TEIQue; Petrides & Furnham, 2003): Factor structure, reliability, construct, and incremental validity in a French-speaking population. *Journal of Personality Assessment*. 2007; 88(3):338-53. [DOI:10.1080/00223890701333431] [PMID]
- [20] Shahzad S, Riaz Z, Begum N, Khanum SJ. Urdu translation and psychometric properties of trait emotional intelligence questionnaire short form (TEIQue-SF). *Asian Journal of Management Sciences & Education*. 2014; 3(1):130-40. [http://www.ajmse.leena-luna.co.jp/AJMSEPDFs/Vol.3\(1\)/AJMSE2014\(3.1-13\).pdf](http://www.ajmse.leena-luna.co.jp/AJMSEPDFs/Vol.3(1)/AJMSE2014(3.1-13).pdf)
- [21] Hooman H. *Structural equation modeling with Lisrel application*. Tehran: Samt; 2008. https://opac.nlai.ir/opac-prod/search/briefListSearch.do?command=FULL_VIEWS&id=759088&pageStatus=0&sortKeyValue1=sortkey_title&sortKeyValue2=sortkey_author
- [22] Jackson DL. Revisiting sample size and number of parameter estimates: Some support for the N: Q hypothesis. *Structural Equation Modeling*. 2003; 10(1):128-41. [DOI:10.1207/S15328007SEM1001_6]
- [23] McCrae RR, Costa Jr PT. A contemplated revision of the NEO Five-Factor inventory. *Personality and Individual Differences*. 2004; 36(3):587-96. [DOI:10.1016/S0191-8869(03)00118-1].
- [24] Khormai F, Farmani, A. Psychometric properties of NEO Five-Factor Inventory in persian sample. *Journal of management system*. 2014; 16:29-39.
- [25] Schutte NS, Malouff JM, Bhullar N. The assessing emotions scale. In: Parker J, Saklofske D, Stough C, editors. *Assessing emotional intelligence*. Boston: Springer; 2009. pp. 119-34. [DOI:10.1007/978-0-387-88370-0_7]

- [26] Jahangiri M. [survey of relationship family & Emotional intelligence in younger second & third high school of Tehran (Persian)]. [MA Dissertation]. Tehran: Allameh Tabatabaee University; 2001. pp. 78-84.
- [27] Fischer AH, Rodriguez Mosquera PM, Van Vianen AE, Manstead AS. Gender and culture differences in emotion. *Emotion*. 2004; 4(1):87-94. [DOI:10.1037/1528-3542.4.1.87] [PMID]
- [28] Taber, K. S. The use of cronbach's alpha when developing and reporting research instruments in science education. *Research in Science Education*. 2018; 48(6):1273-96. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11165-016-9602-2#citeas>

This Page Intentionally Left Blank